Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Национални програм за контролу штеточина на трајним засадима током зимског периода и контролу црног бушача (Capnodis tenebrionis)

Растителна Защита

Датум 07.11.2026 | **Број** 11/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Језик** SR
www.plant-protection.com/article/2486?lang=sr

Razvoj „Nacionalnog programa za suzbijanje štetočina u višegodišnjim zasadima tokom zimskog perioda i suzbijanje crne zlatice (Capnodis tenebrionis)“ (Program) ima za cilj ograničavanje gubitaka i širenja bolesti i štetočina u zemlji. Program se prvenstveno bavi štetočinama na koje se primenjuju agrotehničke i hemijske mere kontrole van vegetacionog perioda biljaka. Njihova implementacija smanjuje rezervoar štetočina i prouzrokovača bolesti koji prezimljavaju u voćarskim kulturama, što obezbeđuje normalan razvoj biljaka na početku vegetacionog perioda i smanjuje broj prskanja tokom vegetacije. Poslednjih godina primećuje se širenje površina pod malinom i jagodom u zemlji i godišnji porast proizvodnje. Ove kulture se takođe gaje na stalnom mestu godinama, zbog čega su 2015. godine, nakon dopune Programa, uključene i štetočine maline i jagode koje se mogu kontrolisati merama van aktivne vegetacije kultura. Tokom poslednjih nekoliko godina, trend u razvoju štetočine crne zlatice (Capnodis tenebrionis) je postepeno širenje areala rasprostranjenja i povećanje broja infestiranih i uništenih biljaka, odnosno u zasadima koštičavog i jabučastog voća, uljane ruže i ukrasnih vrsta iz familije Rosaceae. U 2026. godini, „Nacionalni program za suzbijanje štetočina u višegodišnjim zasadima tokom zimskog perioda“ dopunjen je merama za ograničavanje širenja štetočine crne zlatice (Capnodis tenebrionis), a njegov naziv je promenjen u „Nacionalni program za suzbijanje štetočina u višegodišnjim zasadima tokom zimskog perioda i suzbijanje crne zlatice (Capnodis tenebrionis)“.

Zahtev u evropskoj politici za „održivu upotrebu pesticida“ garantuje kako proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda bez ostataka pesticida, tako i visok nivo zaštite ljudskog zdravlja i očuvanja životne sredine od negativnog uticaja pesticida. Jesenje-zimsko prskanje višegodišnjih zasada uništava oblike štetočina koje prezimljavaju i takođe sprečava razvoj brojnih prouzrokovača bolesti. Pored

hemijskih sredstava, u ovom periodu se za suzbijanje štetočina u višegodišnjim zasadima koriste agrotehničke i biološke metode.

Aktuelni Nacionalni program namenjen je stručnjacima – agronomima i poljoprivrednim proizvođačima i usmeren je na bolesti i štetočine čiji se razvoj može ograničiti primenom jesenje-zimskih zaštitnih mera. Program je izrađen na osnovu čl. 2 Zakona o zaštiti bilja i Naredbe br. RD 09-656/27.09.2013. ministra poljoprivrede i hrane od strane radne grupe koju su činili zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i hrane, Bugarskoj agenciji za bezbednost hrane, Regionalnoj direkciji za bezbednost hrane – Kjustendil, Regionalnoj direkciji za bezbednost hrane – Pazardžik i Regionalnoj direkciji za bezbednost hrane – Plovdiv, uz aktivnu pomoć Poljoprivrednog univerziteta – Plovdiv, a dopunjen je 2015. godine uz pomoć Instituta za poljoprivredu – Kjustendil. U 2019. godini, uz pomoć Instituta za ružu i eterično-uljane kulture – Kazanlak, obim Programa je proširen i u njega je dodata uljana ruža. U cilju pružanja rešenja za rešavanje problema širenja štetočine crne zlatice (Capnodis tenebrionis), Naredbom br. RD 11-528/24.02.2025. izvršnog direktora BABH odobrene su „Smernice za primenu mera za suzbijanje crne zlatice (Capnodis tenebrionis) na drvenastim voćnim i ukrasnim vrstama iz familije Rosaceae na teritoriji Republike 5 Bugarske“.

U izradi Programa korišćena su naučna mišljenja, podaci, tabele, prezentacije, fotografije, Dobra biljna praksa u zaštiti voćarskih kultura, maline, jagode i eterično-uljanih kultura, materijali EPPO-a (Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja) i drugi.

Nacionalni program za suzbijanje štetočina u višegodišnjim zasadima tokom zimskog perioda i suzbijanje crne zlatice (Capnodis tenebrionis) može se pogledati na veb-sajtu BABH ili **OVDE**